

Uczmy się (uczyć języków obcych), porównując doświadczenia z innych krajów

[Anna Dębska]

Wizyty Studyjne to mały, ale niezwykle ważny program skierowany do decydentów, ekspertów i kadry zarządzającej edukacją oraz kształceniem i szkoleniem zawodowym.

Wizyty Studyjne są częścią unijnego programu „Uczenie się przez całe życie”, którego celem jest wspieranie kształtowania nowych polityk edukacyjnych na różnych poziomach: od lokalnego do ogólnoeuropejskiego i porównywanie doświadczeń w tym zakresie w poszczególnych krajach uczestniczących w programie.

Za koordynację działań na poziomie europejskim odpowiada CEDEFOP – Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego mieszczące się w Salonikach w Grecji. Narodowe agencje programu „Uczenie się przez całe życie” współpracują z CEDEFOP-em przy tworzeniu katalogu, rekrutacji uczestników i upowszechnianiu rezultatów wizyt studyjnych.

Program umożliwi polskiej kadrze zarządzającej odbycie krótkiej wizyty (od 3 do 5 dni) w jednym z 34 krajów europejskich w celu poznania konkretnego aspektu uczenia się.

Wizyty Studyjne w ramach programu „Uczenie się przez całe życie”

Udział w wizycie studyjnej daje szansę wzbogacenia dotychczasowej współpracy o kontakty międzynarodowe i zachęca do poznania rozwiązań stosowanych w innych krajach Unii Europejskiej. Stwarza forum do dyskusji, wymiany praktyk i doświadczeń. W trakcie wizyty można też szukać partnerów do nowych projektów w ramach programów: Erasmus, Comenius, Grundtvig czy Leonardo da Vinci. Narodowa Agencja zachęca dotychczasowych beneficjentów programu „Uczenie się przez całe życie” do udziału w wizytach studyjnych.

Od 2008 r. w wizytach wzięło udział ok. 700 beneficjentów z Polski. Budżet przeznaczony na ten cel wynosił ponad

1 mln euro. Podczas pobytu za granicą polscy uczestnicy odwiedzają instytucje zajmujące się kształceniem i szkoleniem w państwie przyjmującym oraz spotykają się z decydentami, partnerami społecznymi, nauczycielami, studentami i uczniami. Ponadto uczestnicy nawiązują kontakty z zagranicznymi instytucjami, myślą o przyszłej współpracy i wracają do domu z nowymi pomysłami.

Uczenie się i nauczanie języków obcych jako temat wizyt studyjnych

Tematy wizyt studyjnych obejmują właściwie wszystkie dziedziny edukacji i kształcenia, przy czym Komisja Europejska jako priorytetowe wskazała następujące zagadnienia:

- 1.** Wspieranie współpracy pomiędzy obszarami kształcenia, szkolenia i pracy;
- 2.** Wspieranie szkolenia nauczycieli, osób prowadzących szkolenia oraz kadry kierowniczej instytucji zajmujących się kształceniem i szkoleniem;
- 3.** Promowanie nabywania kluczowych kompetencji w ramach systemu kształcenia i szkolenia;
- 4.** Propagowanie włączenia społecznego i równości płci w obszarze kształcenia i szkolenia, w tym integracji migrantów;
- 5.** Opracowywanie strategii uczenia się przez całe życie i mobilności.

Ważnym elementem wizyt studyjnych jest kształcenie językowe. Już sam fakt, że są one organizowane w jednym z czterech języków – angielskim, francuskim, niemieckim lub hiszpańskim – pomaga osobom aplikującym o grant zmobilizować się do nauki języka obcego. Jak zapewniają uczestnicy wizyt studyjnych, często motywacją do wzięcia w niej udziału jest chęć poprawy kompetencji językowych oraz możliwość poznania fachowego słownictwa związanego z tematem danego wyjazdu.

Jednak najważniejszą wartością dodaną są rezultaty wizyt studyjnych dotyczących uczenia się i nauczania języków obcych, realizowanych w ramach trzeciego kluczowego tematu zaproponowanego przez Komisję Europejską, którym jest *Promowanie nabywania kompetencji kompetencji w ramach systemu kształcenia i szkolenia*. Jak podkreśla Komisja Europejska w swoich zaleceniach dotyczących kompetencji kluczowych, porozumiewanie się w języku ojczystym oraz porozumiewanie się w językach obcych jest podstawową umiejętnością pozwalającą na znalezienie zatrudnienia.

Osoby uczestniczące w wizytach studyjnych poświęconych uczeniu się i nauczaniu języków obcych zapoznają się m.in. z inicjatywami i projektami, które propagują naukę języków obcych, nowymi podejściami do organizacji nauczania języków, innowacyjnymi metodami i środowiskami uczenia się, materiałami dydaktycznymi oraz technikami oceny.

Polscy metodycy, kierownicy szkół językowych, dyrektorzy szkół oraz placówek oświatowych, szkoleniowcy i naukowcy chętnie wybierają ten rodzaj wizyt studyjnych. Cieszy nas również fakt, że przedstawiciele władz lokalnych i regionalnych oraz kuratorów uczestniczą w wyjazdach związanych z tym tematem. Warto dodać, że wizyty studyjne nie koncentrują się na konkretnej grupie odbiorców, lecz są adresowane do wszystkich grup wiekowych. Na przestrzeni ostatnich dwóch lat na wizyty dotyczące nauki języków obcych wyjechało z Polski 27 osób. Do najciekawszych warto zaliczyć projekt, który odbył się w Turcji w maju 2011 r. pod tytułem *Foreign language teaching for adults*. Organizatorem było Tureckie Centrum Edukacji, instytucja oferująca uchodźcom naukę języka tureckiego jako języka obcego. Polscy uczestnicy, reprezentujący Komendę Wojewódzką Policji w Radomiu i prywatną firmę English Services w Krośnie, wzięli udział w zajęciach lekcyjnych, w czasie których nauczyciele prezentowali różne formy pracy z uchodźcami, metody aktywizacji i motywowania dorosłych do nauki języka tureckiego. Dyskutowano również o aspekcie międzykulturowym, który odgrywa istotną rolę w nowoczesnej metodyce nauczania języków obcych. Za swoje nowatorskie podejście do nauczania języków, Tureckie Centrum Edukacji zostało nagrodzone znakiem European Language Label w 2009 r.

Ogromnym zainteresowaniem wśród metodyków i wykładowców nauczycielskich kolegów językowych, a także naukowców z kierunków filologicznych cieszą się wyjazdy studyjne dotyczące nowatorskich podejść do nauczania języków obcych. Z ciekawszych wizyt zorganizowanych w 2011 r., w których brali udział Polacy, warto wymienić dwie wizyty: zorganizowane w Wielkiej Brytanii i na Cyprze. Obie dotyczyły innowacyjnych metod nauczania języków obcych dzieci i młodzieży.

Narodowa Agencja dwa razy w roku prowadzi nabór polskich uczestników wizyt studyjnych. Wiosenna runda tegorocznego konkursu jest już za nami, nowe możliwości wyjazdów pojawiają się jesienią. Wnioski będzie można składać do 12 października br. Na uczestników czekają ciekawe tematy: entuzjastom nauczania dwujęzycznego proponujemy *The future of CLIL* we Włoszech w języku angielskim i *El Programa de Centros Bilinges de la Comunidad de Madrid* w języku hiszpańskim lub – dla chcących doskonalić metody nauczania języków obcych w języku niemieckim – *Sprache macht Menschen zu Menschen*. Szczegółowa oferta wizyt studyjnych na temat nauczania języków obcych znajduje się w *Katalogu wizyt studyjnych 2012/2013* dostępnym na stronie programu www.sv.org.pl.

Zaprośmy innych do nas

Warto w tym miejscu przypomnieć, że program Wizyty Studyjne stwarza również możliwość goszczenia w Polsce europejskiej kadry zarządzającej oświatą oraz ekspertów zajmujących się kształceniem i doskonaleniem zawodowym. Jest to ciekawa propozycja dla instytucji i organizacji oświatowych, które chciałyby podzielić się doświadczeniami z przedstawicielami innych krajów, przygotowując kilkudniowy program wizyty studyjnej. Co roku w Polsce organizowanych jest kilka projektów poświęconych nauczaniu i uczeniu języków obcych.

W kwietniu 2011 r. Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych w Toruniu zorganizowało wizytę studyjną w języku niemieckim na temat *Wie kann man effektiv Fremdsprachen lernen und Lehren*. Ekspert z pięciu krajów poznawali systemy kształcenia nauczycieli języków obcych zarówno w dziedzinie przygotowania językowego, jak i metodyczno-pedagogicznego oraz obserwowali lekcje języka obcego (język niemiecki i angielski) w szkołach różnego typu: w szkole podstawowej, gimnazjum i liceum. Uczestnicy wizyty brali udział w seminariach metodycznych oraz zajęciach praktycznych prowadzonych przez nauczycieli Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych. Tematem tych zajęć było zastosowanie technik aktywizujących w nauce języka obcego: rapowanie na lekcji literatury niemieckojęzycznej, kreatywne pisanie w języku obcym na zajęciach będących połączeniem literatury z foto-projektem

Program Wizyty Studyjne to również możliwość goszczenia w Polsce europejskiej kadry zarządzającej oświatą.

Inspiracje. Imaginacje, Interpretacje realizowanym w NKJO. Tematem zajęć były założenia neurodydaktyki w odniesieniu do kształcenia językowego oraz stosowanie mediów na lekcji języka obcego.

Kolejną wysoko ocenioną przez uczestników wizytą było zorganizowane przez Kanadyjską Szkołę Podstawową we wrześniu 2011 r. w Warszawie wydarzenie zatytułowane *CLIL in an enquiry based classroom experience*. Podczas spotkania uczestnicy dyskutowali nie tylko o nauczaniu dwujęzycznym, ale również o tym, jak wspierać ucznia w indywidualnym poszukiwaniu sposobów na skuteczne uczenie się. Organizatorzy inicjatywy, od 10 lat zajmujący się promocją innowacji w edukacji i szerzeniem wrażliwości międzykulturowej przez kreatywne podejście do edukacji, zaprezentowali gościom z zagranicy autorski program nauczania realizowany w ich szkole. Pokazali metody szkoleń nauczycieli prowadzących nauczanie dwujęzyczne, opowiedzieli, jak pracują z uczniami metodą projektu i w jaki sposób wykorzystują portfolio językowe do oceny postępów uczniów.

Wyjątkowym projektem, także ze względu na instytucję organizującą spotkanie, była wizyta w Niepublicznym Przedszkolu „Świat Bajek” w Piasecznie, która odbyła się w maju 2011 r. Wizyty studyjne dotyczące edukacji przedszkolnej nie zdarzają się często, dlatego była to niespotykana okazja do wymiany doświadczeń pomiędzy ekspertami z zagranicy a polskimi specjalistami zainteresowanymi tą tematyką. Temat wizyty – *Teaching mother tongue and foreign language in early education* – pozwalał pokazać osiągnięcia przedszkola w łączeniu nauki języka ojczystego z nauką języka obcego. Zostały zaprezentowane metody nauczania języka polskiego: stosowane w uczeniu najmłodszych. Uczestnicy obejrzeli również efekty pracy z dziećmi: przygotowane przez dzieci przedstawienie w j. angielskim pt. *Animal song*.

Goście z zagranicy odwiedzili placówki kształcenia nauczycieli wczesnej edukacji i edukacji językowej w Warszawie: Mazowieckie Centrum Doskonalenia Nauczycieli, Uniwersytet Warszawski oraz Young Learners Resource Centre. Na przykładzie American School of Warsaw pokazano, jak przebiega nauczanie dzieci w środowisku międzynarodowym. Uczestnicy wizytowali też szkoły oraz przedszkola publiczne i prywatne, co pozwoliło im poznać specyfikę każdej placówki.

To tylko trzy przykłady zrealizowanych dotychczas w Polsce wizyt studyjnych dotyczących języków obcych. Przed nami kolejne przedsięwzięcia. Jeszcze we wrześniu bieżącego roku zorganizowana zostanie wizyta w języku francuskim *Medias au service de l'Europe plurilingue – innover et apprendre mieux les langues etrangeres*, zaproponowana przez Polskie Stowarzyszenie „Europa Języków i Kultur” w Wodzisławiu Śląskim. W przyszłym roku również będziemy gościć ekspertów językowych podczas dwóch wizyt studyjnych: pierwsza, zatytułowana *Just say it! Developing communicative competence of the foreign language*, odbędzie się w marcu 2013 r. w Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie; druga – związana z nauczaniem języków obcych w kształceniu zawodowym – *Teaching content through vocational language and using it in the future work*, będzie mieć miejsce w Zespole Szkół Ekonomicznych im. Oskara Langego w Wodzisławiu Śląskim w czerwcu przyszłego roku.

Instytucje, które chciałyby podzielić się dokonaniem własnej placówki i zaprezentować polskim i zagranicznym specjalistom autorskie pomysły oraz inspirujące projekty dotyczące nauki języków obcych, zapraszamy do udziału w programie Wizyty Studyjne. Bycie gospodarzem wizyty studyjnej niesie ze sobą wiele korzyści: pozwala włączyć się w europejską przestrzeń edukacyjną, nawiązać kontakty z partnerami przyszłych projektów, wzbogacić własną ofertę szkoleniową lub też wymienić się doświadczeniami. Swoje propozycje wizyt studyjnych można jesienią zgłosić do Narodowej Agencji.

Z myślą o tych, którzy chcieliby śledzić najciekawsze rozwiązania i uczestniczyć w wymianie doświadczeń, Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego publikuje na bieżąco raporty zbiorowe z wizyt odbywających się w krajach uczestniczących w programie, w tym także z wizyt zorganizowanych w Polsce. Na stronie internetowej <http://studyvisits.cedefop.europa.eu> znajdują się sprawozdania z lat ubiegłych, poczynając od 2008 roku. Każdy, kto interesuje się nauczaniem i uczeniem się języków obcych, znajdzie tam wiele ciekawych informacji i przykładów dobrych praktyk.

[Anna Dębska]

Koordynatorka zespołu Wizyt Studyjnych w programie „Uczenie się przez całe życie”. Ukończyła studia podyplomowe z zakresu ewaluacji programów i projektów unijnych w SGH w Warszawie.